

INDARKERIEN KAIOLA

Genero indarkeriak maizago eragiten die migranteei eta zailago dute babesak lortzea

 JENDARTEA / Maddi Txintxurreta Agirregabiria

Emakume migranteeek gehiegizko errepresentazioa daukate estatu espainoleko genero indarkeriari buruzko estatistiketan. 2003 eta 2019 artean indarkeria mota honengatik hildako emakumeen herenak baino gehiago atzerritarrek ziren. Gainontzekoei baino zailagoa zaie, gainera, babes juridikoa edo soziala lortzea.

Patricia estatu espainolean bizi den emakume mexikarra da. 38 urte ditu. Gizonarekin bizi zen, gizonaren irain eta oihuekin. Adikzioa sortzen zioten bideo jokoek eta pornografiak gizona-

ri eta agresiboa zen, agresiboa- goa adikzioen mendeko zenean. Sarri jo zuen Patricia eta gero barkamena eskatu. Patriciak us- te zuen arazo psikiatriko bat zeukala. Behin itsasgarria erori zitzaion gizonari bularrera eta haserretu egin zen, baina Patricia- rekin. «Denaren errua nirea

zen», kontatuko zuen gero an- drazkoak. Emazteari oihuka hasi zen gizona: «Goitik behera arra- kalatuko zaitut txerri baten mo- dura. Zure familiak ere ez zaitu ezagutuko. Zakarretan aurkitu- ko zaituzte txerri bat bezala». Patricia beldurra disimulatzen saiatzen zen. «Barkatu, oso es- tresatuta nago», esaten zion gi- zonak. Baina gero berriro asal- datzen zen.

Gizonaren beldur zen Patri- cia, noizbait hilko zuelakoan. Anaia, etxean arrebak bizi zuen egoeraren jakitun, laguntzera azaldu zenean, anaia eta bera hilko ote zituen beldur zen Pa- tricia. Eta ama izan zenean, haurra, anaia eta bera hilko zi- tuen beldur zen.

Mehatxu egiten zuen gizonak, esanez bere anaia, paperik gabe-

Eraso matxista bat
salatzeko mobilizazioa
Berrizen.
Monika DEL VALLE | FOKU

ko etorkina, salatuko zuela. Gizona agresibo jarri zeneko batean, Patricia bizilagun batengana joan zen laguntza eske, eta honek ez molestatzeko, afaltzen ari zela, esan zion.

Mexikora ihes egiten saiatu zen, haurrarekin, baina gizonak salaketa jarri eta zaintza partekatua ebatzi zuen epaileak.

INDARKERIAREN AURPEGIA

Indarkeria matxista egiturazkoa dela jakina da eta, hortaz, emakume orori eragiten diola baita ere. Badira zenbait emakume, ordea, are eta gordinkiago pairatzen dutenak biolentzia mota hau, feminismo intersektzionaren teoriak berretsiz. Indarkeriek bat egiten dute, hala, zenbait gorputzetan, emakume migranteen kasuan, adibidez.

Hala dio “Tirar del Hilo: historias de mujeres migradas supervivientes de violencia machista” azterlanak. Gai Iberoamerikarren Ikerketa eta Espezializaziorako Elkarteak (AIETI, gaztelaniazko sigletan) eta Red Latinas emakume latinoamerikarrek osatutako taldeak aurtan ondu duten ikerketak agerian uzten du indarkeria matxistak modu berezian eragiten diela migrantei: estatu espainolean indarkeria matxistaren ondorioz 2003 eta 2019 artean hildako andrazkoen %33 migranteak ziren.

Emakume kanpotarrak «gainerrepresentatuta» daude estatuko genero indarkeriari buruzko estatistiketan. Gizonek hildakoak nola, indarkeria matxistagatik salaketa jartzen dutenen %33 ere migranteak dira.

Datuok 15 urtetik gorako emakume populaziora estrapolatuz gero, genero indarkeriagatik 29 hil ziren estatuan bizi den milioi bat biztanle migranteekiko; jaiotzez estatukoak direnen artean, berriz, 5 emakumeri era-

Indarkeria matxista salatzen Bilbon egindako performance-a, 2015ean.

Monika DEL VALLE | FOKU

gin zien estatuko milioi bakoitzeko. «Honek eramaten gaitu baiezatzera genero indarkeriak indar bereziz eragiten diela emakume migratuei», ondorioztatzen du ikerketak.

Gainera, andrazko atzerritarrek gainontzekoek baino babesgabetasun maila handiagoa pairatzen dute genero indarkeriaren aurrean. Emakumearen Gaineko Indarkeriaren Estatuko Behatokiaren X. txostenaren arabera, 2006 eta 2016 artean indarkeria matxistak hildako emakumeen %25ek salaketa jarri zuten aurretik erasotzailearen kontra. Soilik migranteak hartuta, %38a iristen da salaketa jarri zutenen kopurua.

Zenbakien atzeko aurpegiak asko dira. Txostenak jaso ditu horietako 19ren testigantzak, bizirik dirautenenak. Patricia-rena, adibidez. Ibilbide bakoitzeko oztipoek, zailtasunek eta behar espezifikoek erakusten dute genero indarkeriaren ikuskera estuari nola egiten dioten aurre.

Testigantza bakoitzeko indarkeriaren esperientziak oso desberdinak dira, baina, oro har, emakumeen atzerritartasunak eragindako zaurgarritasunak zeharkatzen ditu, baita estatu espainolean laguntza eskatzeko edo babes eta arreta sistemetara sartzeko dituzten oztipoek ere.

BABES FALTA

Egitura politiko, sozial, ekonomiko, kultural eta ideologikoen baitan, bakoitzean eta denetan aldi berean, zedarrizten da indarkerien moldea, eta emakume bakoitza desberdin erasaten du. Zaurgarriagoak dira migranteak, zentzu horretan, gainontzeko emakumeak baino, “Tirar del hilo” lanaren arabera. Atzerritartasun Legea, sarri, andrazkoak mehatxatzeko

tresna gisa erabiltzen dute erasotzaileek, emakumeak ez dezan hitz egin. Batzuetan biktimetik ez dituzte ezagutzen helmuga herrialdeetan indarkeria matxista salatzeke dau den legezko bideak.

«Gutxi dira salaketaren, prozesu judizialaren, babes aginduaren eta erasotzailea kondenatzen duen epai irmoaren bidea hartzen duten kasuak. Oro har, hori ez da gertatzen, zenbait emakumek ez zutelako salaketarik egin; eta salatu zuten artean, alderdi garrantzitsu batek lekukotzat deklaratzeari uko egin zion, eta horrek balio gabetu egin zuen prozedura penaletan funtsezko kargu proba», jasotzen du azterlanak.

Lagun edo familia sareak jatorrizko herrialdeetan dituzte askok; horrek laguntza eskatzeko aukerak murrizten dizkie.

Eta soluzioak edo, bederen, ihesbideak, zailagoak dira migranteentzako, babes bila doa-

zenean, batetik, agente polizial, juridiko edo sozialen jardun ezegokiarengatik eta, bestetik, babes sistema arrazista batekin egiten baitute topo: «Esan beharra dago esaldi horietako batzuek zabaltzen duten diskurtsoek etnozentrismoaz eta instituzioetan irauten duen klasisismoaz ohartarazten dutela: biktimen testigantzak genero, klase eta etnia nagusitasuneko ikuspuntutik entzuten dira».

Hori gutxi ez eta, indarkeriazko egoeretatik irteteko laguntza eskatzen duten unetik aurrera emakumeek auzipetze soziala jasaten dute sarri. «Genero indarkeria ezkutuko da», zehazten du azterlanak. Kasu batzuetan, babes eta arreta baliabideetako profesional batzuek agerian uzten dute ideia hau: «Emakumeak salaketei etekina ateratzen saiatzen direla, edo ezjakinak direla, lehenago gertaerak ez salatzegatik. Modu nabarmenagoan edo sotila-

goan, indarkeriaren erantzule izatea leporatzen zaie».

Bestalde, txostenak dioenez, emakume migratzaileek «neurri txikiagoan» jasotzen dituzte genero indarkeriaren aurkako laguntza ekonomikoak: 2006 eta 2015 artean emandako dirulaguntzen hartzaileen %8 soilik ziren atzerritarrak.

BOSGARRENEAN PLANTO

Cristinarena da «Tirar del hilo» lanak jasotzen duen beste ahotsetako bat. Kolonbiarra da bera eta gizon espainiar bat ezagutu zuen estatura mugitu zenean. Haurdun geratu zen eta, ordura-

Estatu espainolean indarkeria matxistaren ondorioz hildako andrazkoen %33 migranteak dira, «Tirar del Hilo» txostenaren arabera

Indarkeria matxistagatik hildako emakume migranteen %38k salaketa jarrita zuten erasotzailearen aurka genero indarkeriagatik

Sestaon hilketa matxista bat salatzeke egindako elkarretaratzea.
Aritz LOIOLA | FOKU

ko, ohartuta zegoen bikotearen jarrera agresibo batzuez. Gaztea zen orduan.

Lehenengoz bere bikotearen-gandik banatzea haurdun zegoela erabaki zuen. Maletak hartu eta ahal zuen gehiena urrunduz. Erasotzaileak topatu egin zuen, ordea, eta bueltatu egin zen Cristina. Indarkeriak gora egingo zuen aurrerantzean. Haurrak bi urte zituela bortizki egin zion eraso aitak eta orduan berriz erabaki zuen Cristinak alde egitea, harik eta erasotzaileak berriro bueltatzeko eskatu zion arte. Haurrarenegatik itzuli zen.

Bost aldiz egin zuen alde, eta lau aldiz bueltatu zen. Azken eraso fisikoaren ondoren ez zen gehiago itzuli, jada bi haur zituela. Dioenez, lagunak ondoan izan zituen aurrera egiteko.

30 urte pasatu dira ordutik. «Oso emakume ausarta naiz, guztiarekin, tratatu txarrekin, bizipen guztiarekin eta denarekin. Emakume ausarta naiz», dio orain.